

MEDIALOGICA

Oostvaardersplassen

DOCENTENHANDLEIDING

Leeftijd: 13-15 jaar, 16-18 jaar

Geschied voor: vmbo, havo en vwo (onderbouw en bovenbouw)

Vakgebied en kerndoelen: Deze les vindt aansluiting bij de vakken Maatschappijleer, Maatschappijwetenschappen, Filosofie, Kunstzinnige Oriëntatie en Nederlands. Daarnaast sluit dit materiaal aan bij het eindadvies van Platform Onderwijs2032. Zo draagt het bij aan Burgerschap en 21^e eeuwse vaardigheden.

Kernbegrippen: mediawijsheid, privacy, publieke opinie, protesten en mediahype.

Medialogica

In het programma “Medialogica” wordt de kracht van beeld en de werking van publieke opinie onderzocht. Media dienen als gids om greep te krijgen op de werkelijkheid en bepalen in belangrijke mate ons beeld van de wereld. Maar in hoeverre zijn ze een betrouwbare gids? Hoe komt de publieke opinie tot stand? En welke invloed heeft dit op het handelen van bestuurders, journalisten en burgers?

Oostvaardersplassen: de macht van de publieke opinie

In 2018 komt er een eind aan het imago van de Oostvaardersplassen als boegbeeld van de ongerepte natuur, waar de mens zo weinig mogelijk ingrijpt. Boswachters worden bedreigd, burgers gooien balen hooi over de hekken en delen op Facebook massaal foto's van vermagerde grote grazers. Uiteindelijk besluit de provincie Flevoland, onder druk van de publieke opinie, om de dieren zelf bij te voeren. Hoe konden de gemoeiden over de grote grazers in 2018 zo hoog oplopen en wat waren de gevolgen daarvan voor de betrokkenen?

Opbouw les

Deze les bestaat uit het bekijken van de verkorte Medialogica-aflevering “Oostvaardersplassen: de macht van de publieke opinie” (10:45 min). Na het bekijken van de aflevering gaan de leerlingen individueel aan de slag met verdiepvragen. Vervolgens kan er een verwerkingsopdracht naar keuze worden uitgevoerd.

Verdieping

Deze video is onderdeel van de serie [“Medialogica in de klas”](#). Op [Schooltv.nl](#) vind je meer video's uit deze serie. Op [human.nl](#) vind je de gehele aflevering van de [Oostvaardersplassen](#) (44:55 min).

Individuele opdracht

1. Wat is de visie van ecooloog Frans Vera op de dierensterfte en wat is de algemene mening van het publiek, oftewel de publieke opinie, hierover?
2. Welke twee opvattingen over de natuur komen er in de discussie rondom de Oostvaardersplassen lijnrecht tegenover elkaar te staan?
3. In de voice-over wordt er gezegd: "Cynthia en Annemieke; bekwaam in het gebruik van een machtig wapen: social media."
 - A) Hoe hebben Cynthia en Annemieke social media ingezet?
 - B) En met welk doel?
 - C) Wat vind je daarvan?
4. Wat is de kracht van social media in de discussie rondom de Oostvaardersplassen? Wat zijn de voor- en nadelen daarvan?
5. Wat is de kracht van het beeld in deze discussie? Zoals het hert hiernaast.
6. Wat is de paradox van de Oostvaardersplassen?
7. Waardoor is uiteindelijk het beleid ("toch bijvoeren") aangepast ook al zeiden wetenschappers dat dit niet de juiste manier is? En wat vind je van de aanpassing van het beleid?

Bron: EenVandaag – 2010.

Antwoorden

1. De dierensterfte was nooit abnormaal, aldus ecooloog Frans Vera. Toen er meer dieren stierven in 2018, was dit een correctie van de natuur. De heersende publieke opinie is daarentegen verontwaardigd en boos. Men ziet Staatsbosbeheer (de eigenaar van het natuurgebied) als dierenbeulen. Staatsbosbeheer laat de dieren onnodig lijden en sterven, vinden zij.
2. Enerzijds: de mens heeft dit natuurgebied gecreëerd en moet ervoor zorgdragen. Anderzijds: men moet de natuur haar gang laten gaan en niet ingrijpen in natuurlijke processen.
3. Ze hebben op Facebook mensen opgeroepen om te demonstreren en een campagnevideo via social media verspreid. En ze hebben hun netwerk in de paardensport ingezet om alles te bekostigen. Dit alles om de publieke opinie te beïnvloeden dat de grote grazers van de Oostvaardersplassen bijgevoerd moeten worden. + Eigen antwoord.
4. Berichtgeving op social media kan de publieke opinie beïnvloeden en kan een boodschap snel verspreiden. Voordeel: dingen worden snel georganiseerd. Nadeel: meningen en feiten gaan door elkaar lopen en een factcheck ontbreekt.
5. Beelden roepen emoties bij mensen op. Het beeld van het verdrinkende hert vormt een kantelpunt in de discussie, omdat het (voor veel mensen) een schrijnend beeld is. Beelden kunnen los worden getrokken van de context.
6. Bijvoeren in de winter betekent dat ook zwakke, zieke of bejaarde grazers blijven leven. Deze dieren werden eerst door de boswachters vroegtijdig afgeschoten om ze uit hun lijden te verlossen. Als er wordt bijgevoerd betekent dat het probleem in de volgende winter alleen maar groter zal worden.
7. De provincie kijkt niet alleen naar de wetenschap, maar ook naar de spanning die er was. Zo hebben ze vanwege de bedreigingen op Staatsbosbeheer en de boswachters gekozen voor hun belang. + Eigen antwoord.

Klassengesprek (20 min)

Bespreek het thema in de klas. Doe dit aan de hand van gerichte vragen en laat de discussie die ontstaat gaan. Het is belangrijk om duidelijk te maken dat het niet uitmaakt wat je zegt. Er zijn geen foute antwoorden en verkeerde vragen. De leerlingen moeten zich op hun gemak voelen binnen de discussie. In het klassengesprek kan je voortborduren op de individuele vragen en de onderstaande voorbeeldvragen.

- Wat vind je van de manier waarop de actievoerders actievoeren?
- Naar wie moet de overheid luisteren: naar het publiek, de experts of ...?
- Wat is de invloed van de media gedurende dit soort discussies?

Eens of oneens (20 min)

Bespreek het thema in de klas door middel van een aantal stellingen. Je kunt de leerlingen bijvoorbeeld laten opstaan als ze het eens zijn met de stelling of je kunt de klas in tweeën verdelen; een eens & oneens deel. Laat de leerlingen hun standpunten toelichten.

- Het beeld van het verdrinkende hert van EenVandaag is uit zijn verband gerukt.
- Als mensen hebben we de taak om alle dieren te verzorgen.
- Dieren hebben dezelfde rechten als mensen.
- De campagne van Cynthia en Annemieke heeft de doorslag voor de beleidsverandering gegeven.
- De provincie moet luisteren naar de wetenschappers en niet naar het publiek.

Interview (20 min)

Stel je voor; de boswachter uit de uitzending komt in de klas. Wat zou je hem willen vragen? Met deze vraag gaan de leerlingen individueel, in tweetallen of in groepjes aan de slag. Bespreek voordat de leerlingen aan de slag gaan met de vragen gezamenlijk 'het ideale interview'. Dit kan je doen middels vragen als:

- Hoe pak je het aan om zoveel mogelijk te weten te komen?
- Op welke vragen wil je echt een antwoord hebben?

Als de leerlingen de vragen hebben opgesteld, kunnen ze in groepjes het interview oefenen, waarbij de kinderen zowel de interviewer als geïnterviewde spelen.

Interviewtips

- Luister goed naar de geïnterviewde en laat hem/haar uitpraten
- Stel open vragen (vragen waarop je niet enkel met ja of nee kunt antwoorden)
- Vraag door en reageer op de geïnterviewde
- Als de geïnterviewde iets niet wil vertellen, accepteer dat dan en ga door naar een andere vraag

Extra verdieping

Om verder in te gaan op het onderwerp “kracht van het beeld”, raden we de Medialogica aflevering Een zee van beelden aan. Een aflevering die de impact onderzoekt van de beroemde foto van de aangespoelde peuter Aylan Kurdi op het strand van Bodrum. In deze aflevering worden vragen beantwoord als: wat is nu de betekenis van zo’n beeld in de vluchtelingendebat? Waarom werd juist deze foto het symbool van de vluchtelingencrisis?

Tot slot

Human is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar onderwijs@human.nl. Bedankt!

MEDIALOGICA

Oostvaardersplassen

WERKBLAD

Opdracht 1

1. Wat is de visie van ecooloog Frans Vera op de dierensterfte en wat is de algemene mening van het publiek, oftewel de publieke opinie, hierover?

2. Welke twee opvattingen over de natuur komen er in de discussie rondom de Oostvaardersplassen lijnrecht tegenover elkaar te staan?

3. In de voice-over wordt er gezegd: “Cynthia en Annemieke; bekwaam in het gebruik van een machtig wapen: social media.”

A) Hoe hebben Cynthia en Annemieke social media ingezet?

B) En met welk doel?

C) Wat vind je daarvan?

*Medialogica “Oostvaardersplassen”
Cynthia & Annemieke.*

4. Wat is de kracht van social media in de discussie rondom de Oostvaardersplassen? Wat zijn de voor- en nadelen daarvan?

5. Wat is de kracht van het beeld in deze discussie? Zoals het hert hieronder.

Bron: EenVandaag – 2010.

6. Wat is de paradox van de Oostvaardersplassen?

7. Waardoor is uiteindelijk het beleid ('toch wel bijvoeren') aangepast ook al zeiden wetenschappers dat dit niet de juiste manier is? En wat vind je van de aanpassing van het beleid?

Profielwerkstuk

Vind je dit een interessant onderwerp en wil je dit gebruiken voor je profielwerkstuk?

Het thema berichtgeving in de journalistiek is te gebruiken als onderwerp voor je profielwerkstuk bij het vak maatschappijwetenschappen, maatschappijleer, Nederlands of Aardrijkskunde.

Studiekeuze

Ben je benieuwd welke studies passen bij de beroepen uit de video? Je zou bijvoorbeeld het volgende kunnen studeren:

MBO

Media & Redactie
Marketing, journalistiek en communicatie
Natuur en recreatie

HBO

Journalistiek
Bos en natuurbeheer

WO

Journalistiek en media
Biologie